

PASIRENGIMO „BREXIT’UI“ KONTROLINIS SĄRAŠAS VERSLO RYŠIŲ SU JUNGTINE KARALYSTE TURINČIOMS ĮMONĖMS

2020 m. rugpjūčio mėn.

! TURITE PASIRENGTI 2021 METŲ SAUSIO 1 DIENAI !

Jungtinė Karalystė nusprendė nuo 2020 m. gruodžio 31 d. pasitraukti iš ES bendrosios rinkos bei muitų sąjungos ir nutraukti laisvą asmenų, prekių ir paslaugų judėjimą su ES. Tai reiškia, kad nuo tos dienos ES ir Jungtinės Karalystės įmonės turės vykdyti veiklą labai pasikeitusių ES ir Jungtinės Karalystės santykių sąlygomis.

Šie pokyčiai yra neišvengiami, kad ir kokia būtų šiuo metu vykstančių ES ir Jungtinės Karalystės derybų baigtis. Jie gali dar labiau padidinti spaudimą, kurį įmonės jau dabar patiria dėl COVID-19 protrūkio.

Šiuo kontroliniu sąrašu siekiama padėti ES įmonėms, vykdančioms verslo veiklą Jungtinėje Karalystėje, ir (arba) Jungtinės Karalystės įmonėms, vykdančioms verslo veiklą Europos Sąjungoje, dar kartą patikrinti, ar jos yra pasirengusios 2021 metų sausio 1 dienai.

Jame apžvelgiamos pagrindinės sritys, kuriose nuo 2021 m. sausio 1 d. pokyčiai yra neišvengiami, nepriklausomai nuo to, ar bus pasiektas susitarimas dėl būsimos ekonominės ir saugumo partnerystės. Į šį nebaigtinį sąrašą įtraukti dažniausiai pasitaikantys klausimai.

Papildomų gairių galima rasti Komisijos komunikate „Pasirengimas pokyčiams“ ⁽¹⁾ ir konkrečių sektorių suinteresuotiesiems subjektams skirtuose Komisijos tarnybų paskelbtuose pranešimuose apie pasirengimą, kuriuos galima rasti čia:

https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_lt#readiness-notice.

Labai svarbu, kad visos įmonės pasirengtų šiems dideliems plataus užmojo pokyčiams, priimtų visus būtinus sprendimus ir baigtų visus reikiamus administracinius veiksmus iki 2020 m. gruodžio 31 d.

⁽¹⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Pasirengimas pokyčiams. Komunikatas dėl pasirengimo Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės santykių pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu“, COM(2020) 324 final, 2020 m. liepos 9 d., https://ec.europa.eu/info/publications/getting-ready-changes-communication-readiness-end-transition-period-between-european-union-and-united-kingdom_lt.

PREKYBA PREKĖMIS (2)

Importuotojo / eksportuotojo pareigos

Pagal ES teisę, priklausomai nuo to, kuriai tiekimo grandinės grandžiai įmonės priklauso (gamintojos, importuotojos, didmeninės platintojos ir pan.), jos turi skirtingų pareigų.

Nuo 2021 m. sausio 1 d. ES įmonės, kurios šiuo metu perka prekes iš JK ir pateikia jas ES rinkai, taps importuotojomis, o tos, kurios šiuo metu platina produktus Jungtinei Karalystei, taps eksportuotojomis. Tai reiškia, kad jos turės vykdyti naujas pareigas, joms tenkančias pagal galiojančias Sąjungos taisykles.

- ➔ Ar žinau apie galiojančiose Sąjungos taisyklėse nustatytas eksportuotojo / importuotojo pareigas, ypač jei iki šiol turėjau mažai prekybos su trečiosiomis šalimis patirties arba jos neturėjau?

Muitinės formalumai, prekių patikrinimai ir kontrolės priemonės

Nuo 2021 m. sausio 1 d. pagal ES teisę privalomos muitų srities taisyklės bus taikomos visoms prekėms, įvežamoms į ES muitų teritoriją iš Jungtinės Karalystės arba išvežamoms iš tos muitų teritorijos į Jungtinę Karalystę. Net jeigu ES su Jungtine Karalyste sukurs plataus užmojo laisvosios prekybos erdvę, kurioje prekėms bus taikomi nuliniai muitų tarifai ir nulinės kvotos, taip pat vyks muitinių veiklos ir reguliavimo srities bendradarbiavimas, saugos, sveikatos ir kitais viešosios politikos tikslais visiems produktams, kuriais prekiauja ES ir Jungtinė Karalystė, bus taikomos visos reikalaujamos atitikties teisės aktams patikros ir importo kontrolės priemonės.

- ➔ Ar esu susipažinęs su ES muitinės formalumais, kurie bus taikomi po „Brexit’o“, ypač jei iki šiol turėjau mažai prekybos su trečiosiomis šalimis patirties arba jos neturėjau?
- ➔ Ar mano tiekimo grandinės yra parengtos tam, kad šių papildomų formalumų tvarkymas ir procedūrų vykdymas užtruks ilgiau?

Kilmės taisyklės

Nuo 2021 m. sausio 1 d. įmonės turės įrodyti, kad prekės, kuriomis prekiaujama, turi kilmės statusą, kad joms galėtų būti taikomas lengvatinis režimas pagal galimą būsimą ES ir Jungtinės Karalystės susitarimą. Kilmės reikalavimų neatitinkančioms prekėms bus taikomi muitai net jeigu bus sudarytas ES ir Jungtinės Karalystės prekybos susitarimas dėl nulinių tarifų ir nulinių kvotų. Poveikis kils ir ES bei jos partnerių, kuriems taikomos lengvatinės sąlygos, tarpusavio prekybai, nes Jungtinės Karalystės produktai (tiek medžiagos, tiek perdirbimo operacijos) nebeturės kilmės statuso pagal Sąjungos susitarimus dėl lengvatinio prekybos režimo.

- ➔ Ar esu susipažinęs su atitinkamomis prekių kilmės statuso įrodymo procedūromis ir dokumentais?
- ➔ Ar atitinkamai pakoregavau savo tiekėjo deklaracijas, įskaitant ilgalaikes tiekėjo deklaracijas?

PVM ir akcizai

Nuo 2021 m. sausio 1 d. pasikeis pridėtinės vertės mokesčio (PVM) mokėjimo ir grąžinimo taisyklės. Tai taikytina ir prekėms, ir paslaugoms. Be to, į Europos Sąjungos PVM teritoriją iš Jungtinės Karalystės įvežant importuojamas akcizais apmokestinamas prekes (alkoholinius gėrimus, tabako gaminius ir t. t.) reikės mokėti akcizą.

- ➔ Ar esu susipažinęs su atitinkamomis PVM procedūromis?
- ➔ Ar, organizuodamas savo tiekimo grandinės veiklą, atsižvelgiau į tai, kad šiems papildomiems formalumams sutvarkyti ir procedūroms užbaigti reikės daugiau laiko?

(2) Šiame skirsnyje aprašyti pokyčiai nebus taikomi ES ir Šiaurės Airijos tarpusavio prekybai – šiuo atveju nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos kartu su bet koku susitarimu dėl būsimos partnerystės bus taikomas Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos, kuris yra neatskiriama Susitarimo dėl išstojimo dalis. Praėjus ketveriems metams nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos dėl tolesnio Protokolo taikymo turi pritarti Šiaurės Airijos Teisėkūros Asamblėja.

Sertifikatai, leidimai, žymėjimas arba ženklinimas

Nuo 2021 m. sausio 1 d. Jungtinės Karalystės valdžios institucijų išduoti rinkodaros leidimai nebegalios pateikiant produktus Sąjungos rinkai. Tai reiškia, pavyzdžiui, kad Sąjungos rinkoje nebebus galima prekiauti automobiliais, kurių tipo patvirtinimai buvo išduoti Jungtinėje Karalystėje.

Tais atvejais, kai pagal ES teisės aktus reikalaujama gauti ES notifikuotosios įstaigos išduodamą sertifikatą, pavyzdžiui, kai kurioms medicinos priemonėms, mašinoms ar statybos produktams, Jungtinėje Karalystėje įsteigtų įstaigų sertifikuotais produktais nebebus galima prekiauti Sąjungos rinkoje.

Analogiškai Sąjungos rinkai pateikiamų prekių žymėjimas ar ženklinimas nurodant Jungtinėje Karalystėje įsteigtas įstaigas ar įsisteigusius asmenis nebeatitiks Sąjungos ženklavimo reikalavimų.

- ➔ Ar Jungtinėje Karalystėje įsteigtos įstaigos ar institucijos išduotus sertifikatus ir leidimus perdaviau 27 šalių Europos Sąjungoje įsteigtai įstaigai ar institucijai? Ar pateikiau prašymą išduoti naujus?
- ➔ Ar pasirūpinau, kad ES rinkai pateikiami produktai būtų tinkamai paženklinėti ir pažymėti?

Cheminės medžiagos

Nuo 2021 m. sausio 1 d. Jungtinėje Karalystėje nebebus taikomos ES taisyklės dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH). Jungtinėje Karalystėje įsisteigusių cheminių medžiagų ir gaminių gamintojų turima registracija Europos Sąjungoje nebegalios.

- ➔ Ar pasirūpinau, kad mano gaminamas chemines medžiagas įregistruotų ES įsisteigęs gamintojas ar importuotojas, arba paskyriau asmenį Europos Sąjungoje, kuris būtų teisiškai atsakingas už importuojamą cheminę medžiagą kaip oficialus tos cheminės medžiagos registruotojas?
- ➔ Ar aš, kaip tolesnis naudotojas, patikrinu, ar mano naudojamos cheminės medžiagos yra tinkamai įregistruotos?

PASLAUGŲ TEIKIMAS

Nuo 2021 m. sausio 1 d. leidimai, kuriuos pagal ES bendrosios rinkos taisyklės išdavė Jungtinės Karalystės valdžios institucijos, Europos Sąjungoje nebegalios. Tai ypač svarbu finansinių paslaugų, transporto, audiovizualinės žiniasklaidos ir energetikos paslaugų sritims.

Norėdami patekti į Sąjungos rinką, Jungtinės Karalystės paslaugų teikėjai ir Jungtinėje Karalystėje įsisteigę specialistai turės įrodyti, jog atitinka visas taisykles, procedūras ir (arba) leidimų išdavimo reikalavimus, taikomus tais atvejais, kai užsienio piliečiai ir (arba) už Sąjungos ribų įsisteigusios įmonės teikia paslaugas Europos Sąjungoje. Šie reikalavimai dažnai nustatomi nacionalinėse sistemose. ES paslaugų teikėjai ir specialistai, kurie yra įsisteigę Sąjungoje ir vykdo veiklą Jungtinėje Karalystėje, turės įrodyti, jog atitinka visas reikiamas Jungtinės Karalystės taisykles.

- ➔ Ar įvertinau, ar turiu / galiu ir toliau naudotis Jungtinėje Karalystėje įsisteigusiu subjektu teikiamomis paslaugomis?
- ➔ Ar mano įmonė naudojami Jungtinės Karalystės valdžios institucijų išduotomis licencijomis arba leidimais? Ar pateikiau prašymus išduoti panašias licencijas ar leidimus 27 šalių Europos Sąjungoje arba perdaviau tokias Jungtinės Karalystės išduotas licencijas ar leidimus 27 šalių Europos Sąjungos valdžios institucijai?
- ➔ Ar kaip klientas patikrinu, ar man paslaugas teikiantis subjektas turi licenciją arba leidimą teikti paslaugas Europos Sąjungoje?

Finansinės paslaugos

Nuo 2021 m. sausio 1 d. leidimai teikti paslaugas iš Jungtinės Karalystės visoje ES nebegalios. Finansines paslaugas iš Jungtinės Karalystės Europos Sąjungai bus galima teikti pagal suinteresuotų valstybių narių atitinkamas trečiosioms šalims taikomas taisykles.

- ➔ Ar įvertinau, ar turiu / galiu ir toliau naudotis Jungtinės Karalystės finansinių paslaugų teikėjų paslaugomis?
- ➔ Jei vykduo veiklą Jungtinėje Karalystėje, ar esu susipažinęs su Jungtinės Karalystės finansinių paslaugų teikimo taisyklėmis?

Aviacija

Nuo 2021 m. sausio 1 d. oro vežėjai, turintys Jungtinės Karalystės licencijas išduodančios institucijos išduotas veiklos licencijas vykdyti komercinį keleivių, pašto ir (arba) krovinių vežimą oro transportu, nebegalės teikti oro transporto paslaugų Europos Sąjungoje. ES oro vežėjai ir aviacijos saugos sertifikatų turėtojai turės užtikrinti ir išlaikyti ES reikalavimų laikymąsi, įskaitant oro transporto bendrovėms keliamus reikalavimus dėl pagrindinės verslo vietos ir ES priklausančio kontrolinio akcijų paketo ir kontrolės bei Sąjungos aviacijos saugos srities *acquis communautaire*.

- ➔ Ar esu susipažinęs su visais reikiama sertifikavimo reikalavimais ir jų laikausi?

Kelių transporto vežėjai

Nuo 2021 m. sausio 1 d. Jungtinėje Karalystėje įsisteigę kelių transporto vežėjai nebeturės Bendrijos licencijos. Taigi jie nebegalės automatiškai naudotis patekimo į bendrąją rinką teisėmis, kurias suteikia tokia licencija, ir konkrečiai ES vežėjų teise vykdyti reusus ir vežti prekes visoje Europos Sąjungoje.

Pasikeitus su Jungtinės Karalystės ir ES sienos kirtimu susijusiems formalumams, transporto ir logistikos paslaugų teikėjams kils poveikis ⁽³⁾. Pasienio formalumai taip pat turės įtakos vairuotojams, keleiviams ir pasienio darbuotojams. Tai apima asmenų tikrinimą kertant sieną: tai reiškia, kad bus tikrinama atitiktis atvykimo ir buvimo reikalavimams, bus dedami antspaudai pasuose ir atitinkamais atvejais bus taikomi vizos reikalavimai.

- ➔ Ar esu susipažinęs su visais reikiama sertifikavimo reikalavimais ir jų laikausi?
- ➔ Ar, organizuodamas savo tiekimo grandinės veiklą, atsižvelgiau į tai, kad šiems papildomiems patikrinimams kertant sieną ir formalumams atlikti reikės daugiau laiko?

Profesinė kvalifikacija

Nuo 2021 m. sausio 1 d. Jungtinei Karalystei nebebus taikomos ES taisyklės dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo. Jungtinės Karalystės piliečiai, nepriklausomai nuo to, kur jie įgijo savo kvalifikacijas, ir ES piliečiai, įgiję kvalifikacijas Jungtinėje Karalystėje, turės pasirūpinti, kad jos būtų oficialiai pripažintos atitinkamoje valstybėje narėje laikantis tos šalies taisyklių dėl trečiųjų šalių kvalifikacijų pripažinimo. Daugeliu atvejų šis pripažinimo procesas yra sudėtingesnis.

- ➔ Ar man / mano darbuotojams buvo suteiktas abipusis mano / jų Jungtinėje Karalystėje įgytos profesinės kvalifikacijos pripažinimas?

⁽³⁾ Išskyrus Šiaurės Airiją, kurioje, siekiant išvengti muitinio tikrinimo ir kontrolės Airijos saloje, pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos bus ir toliau taikomas ribotas Sąjungos taisyklių rinkinys.

ENERGIJA

Nors elektros energijos ir dujų jungiamąsias linijas, žinoma, galima naudoti ir toliau, nuo 2021 m. sausio 1 d. Jungtinė Karalystė nebedalyvaus specialiuųjų Sąjungos platformų veikloje. Prekiaujant elektros energija su Didžiąja Britanija per jungiamąsias linijas bus naudojami alternatyvūs atsarginiai sprendimai ⁽⁴⁾. Jie turėtų padėti užtikrinti, kad elektros energija būtų galima prekiauti ir toliau, nors ne taip veiksmingai, kaip tai šiuo metu vyksta bendrojoje rinkoje.

⇒ Ar patikrinau, ar esu priklausomas nuo prekybos per elektros energijos jungiamąsias linijas su Didžiąja Britanija ir ar ėmiausi reikiamų priemonių prisitaikyti prie naujos reguliavimo aplinkos?

BENDROVIŲ TEISĖ IR CIVILINĖ TEISĖ

Jungtinėje Karalystėje registruotos įmonės

Nuo 2021 m. sausio 1 d. Jungtinėje Karalystėje įsteigtos įmonės bus laikomos trečiosios šalies įmonėmis ir nebebus automatiškai pripažįstamos. Toks pripažinimas bus atliekamas pagal nacionalinę teisę, taikomą trečiosiose šalyse įsteigtoms įmonėms. ES valstybėse narėse esantys Jungtinėje Karalystėje įsteigtų įmonių filialai bus trečiosios šalies įmonių filialai. Sąjungoje esančios Jungtinės Karalystės įmonių patronuojamosios įmonės iš principo yra ES įmonės ir joms toliau bus taikomi visi atitinkami Sąjungos ir nacionalinės teisės aktai.

⇒ Jei mano įmonė yra įsteigta Jungtinėje Karalystėje, ar patikrinau, ar pagal nacionalinę teisę ES įmonės statusui išsaugoti pakanka, kad centrinės administracijos arba pagrindinė verslo vieta būtų Europos Sąjungoje?

Sutartys. Nuostatos dėl jurisdikcijos

Nuo 2021 m. sausio 1 d. Sąjungos taisyklės, kuriomis pereinamuoju laikotarpiu palengvinamas tarpvalstybinis sprendimų pripažinimas ir vykdymas ES ir Jungtinėje Karalystėje, nebebus taikomos ⁽⁵⁾. Jungtinės Karalystės teismų priimti sprendimai gali nebebūti taip sparčiai vykdomi Europos Sąjungoje, kaip dabar.

⇒ Ar savo komercinėse sutartyse iš naujo įvertinau pasirinkimą laikytis Jungtinės Karalystės jurisdikcijos?

KITI ASPEKTAI: DUOMENYS, SKAITMENINĖS IR INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISĖS

Prekių ženklai ir dizainas, geografinės nuorodos, augalų veislių teisinė apsauga

Nors esamos ES bendros intelektinės nuosavybės teisės (ES prekių ženklai, Bendrijos dizainas, augalų veislių teisinė apsauga Bendrijoje ir geografinės nuorodos) ir toliau saugomos pagal Susitarimą dėl išstojimo, nuo 2021 m. sausio 1 d. bet kokių naujų ES bendrų teisių teritorinė taikymo sritis bus mažesnė, nes Jungtinėje Karalystėje jos nebegalios ⁽⁶⁾.

⇒ Ar ėmiausi būtinų veiksmų, kad užtikrinčiau tolesnę savo intelektinės nuosavybės teisių apsaugą Jungtinėje Karalystėje?

⁽⁴⁾ Atsižvelgiant į tai, kad pagal Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 9 straipsnį Šiaurės Airija ir toliau dalyvaus integruotoje bendroje elektros energijos rinkoje visoje Airijos saloje, tai netaikoma elektros energijos jungiamosioms linijoms tarp Šiaurės Airijos ir Airijos.

⁽⁵⁾ Taip pat reikėtų pažymėti, kad Europos Sąjungoje gyvenančių vartotojų ir Jungtinėje Karalystėje įsisteigusių prekyautojų ginčų neteisminiam sprendimui nuo 2021 m. sausio 1 d. nebebus įmanoma naudotis elektroninio ginčų sprendimo (EGS) platforma.

⁽⁶⁾ Esamos bendros teisės Jungtinėje Karalystėje saugomos pagal Susitarimo dėl išstojimo 54 ir 57 straipsnius jas paverčiant Jungtinės Karalystės teisėmis.

Asmens duomenys

Nuo 2021 m. sausio 1 d. asmens duomenų perdavimui iš ES į Jungtinę Karalystę taikomos duomenų perdavimo trečiosioms šalims taisyklės, kaip nustatyta ES Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (BDAR) ⁽⁷⁾ arba Teisėsaugos direktyvoje ⁽⁸⁾.

Tai svarbu daugeliui verslo sektorių, ypač jei ES įmonės ir toliau dirbs su Jungtinėje Karalystėje esančiais duomenų centrais.

➔ Ar ėmiausi reikiamų veiksmų, kad užtikrinčiau ES taisyklių laikymąsi, jei perduodu asmens duomenis Jungtinei Karalystei?

⁽⁷⁾ Reglamentas (ES) 2016/679, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1594051658864&uri=CELEX:32016R0679>.

⁽⁸⁾ Direktyva (ES) 2016/680, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lt/TXT/?uri=CELEX%3A32016L0680>.

KUR GALIMA RASTI DAUGIAU INFORMACIJOS IR KREIPTIS PAGALBOS?

- ➔ Europos Komisijos svetainėje yra daugiau kaip 70 pranešimų apie pasirengimą įvairiuose ekonomikos sektoriuose. Jie skirti padėti visiems rinkos dalyviams pasirengti „Brexit’ui“. Jie nuolat atnaujinami įtraukiant papildomus sektorius bei informaciją ir bus išversti į visas ES kalbas.
- ➔ Susipažinkite su jums ir jūsų įmonei aktualioje srityje veikiančių Europos Komisijos padalinių ir įstaigų svetainėse pateikta informacija.
- ➔ Jei reikia papildomos informacijos ir pagalbos, kreipkitės į savo šalies valdžios institucijas, vietos prekybos ir pramonės rūmus ar savo sektoriaus asociaciją.